

Instytut Pamięci Narodowej - Lublin

<https://lublin.ipn.gov.pl/pl5/aktualnosci/145672,Uroczystosc-wreczenia-Krzyzy-Wolnosci-i-Solidarnosci-dzialaczom-opozycji-demokra.html>
2022-12-06, 02:23

Uroczystość wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności działaczom opozycji demokratycznej - Radom, 25 czerwca 2021

25 czerwca 2021 r. w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu (ul. 25 Czerwca 68) odbyła się uroczystość wręczenia odznaczeń państwowych – Krzyży Wolności i Solidarności zasłużonym działaczom opozycji demokratycznej. Odznaczenia opozycjonistom wręczył zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma.

Od lewej Zofia Romaszewska (Doradca Prezydenta RP), dr Mateusz Szpytma (zastępca prezesa IPN), bp Marek Solarczyk (ordynariusz diecezji radomskiej). Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Wydarzenie prowadził Marcin Krzysztofik (dyrektor IPN Lublin). Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma wręcza odznaczenie Krzyż Wolności i Solidarności Teodorze Gacy. Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma przekazuje pośmiertne odznaczenie Krzyżem Wolności i Solidarności ks. Romana Kotlarza na ręce jego bratanka Eugeniusza Kotlarza. Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Słowo do zebranych wygłosił dr Mateusz Szpytma, zastępca prezesa IPN. Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Uczestnicy uroczystości wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności działaczom opozycji demokratycznej. Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

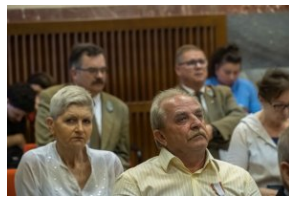
Wśród honorowych gości pojawiła się m.in. Zofia Romaszewska, doradca Prezydenta RP i bp Marek Solarczyk, ordynariusz diecezji radomskiej. Wydarzenie prowadził Marcin Krzysztofik, dyrektor IPN Lublin. Słowo do zebranych wygłosił dr Mateusz Szpytma,

zastępca prezesa IPN. Powiedział, że wydarzenie to jest podziękowaniem dla opozycjonistów demokratycznych z czasów PRL, dzięki którym dziś żyjemy w wolnym i suwerennym kraju. Zwrócił uwagę, że protesty w Radomiu w 1976 r. stanowiły akt niezwykłej odwagi. Ryzyko sięgało utraty życia, co pokazał przykład ks. Romana Kotlarza.

- Państwo sprzeciwili się tej komunistycznej dyktaturze, gdy Związek Sowiecki był jeszcze w sile swej potęgi, gdy władał połową świata. W Polsce niepodzielnie rządziła PZPR i jej zbrojne ramię – Służba Bezpieczeństwa. Wówczas na Stolicy Piotrowej nie było jeszcze naszego rodaka – mówił dr Szpytma.

Odnaczenia jednego z uczestników uroczystości. Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Uczestnicy uroczystości wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności działaczom opozycji demokratycznej. Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Uczestnicy uroczystości wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności działaczom opozycji demokratycznej. Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Uczestnicy uroczystości wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności działaczom opozycji demokratycznej. Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Zastępca prezesa IPN zwrócił także uwagę na to, że uczestnicy protestów radomskich w czerwcu 1976 r. cztery lata później stanęli w szeregach „Solidarności”. Sam Radomski Czerwiec '76 stał się także pewną cezurą, od której zaczynane są książki historyczne o opozycji demokratycznej z czasów PRL, np. wydawnictwo IPN *Encyklopedia Solidarności*.

- Ten protest stał się inspiracją do tego, by powstał Komitet Obrony Robotników, aby powstała opozycja – stwierdził.

Słowo do zebranych wygłosił Eugeniusz Kotlarz, bratanek ks. Romana Kotlarza. Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Uczestnicy uroczystości wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności działaczom opozycji demokratycznej. Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Uczestnicy uroczystości wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności działaczom opozycji demokratycznej. Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Uczestnicy uroczystości wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności działaczom opozycji demokratycznej. Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Uczestnicy uroczystości wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności działaczom opozycji demokratycznej. Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

W imieniu odznaczonych głos zabrał Eugeniusz Kotlarz, bratanek ks. Romana Kotlarza.

- Dziękuję za pamięć o tych, którzy walczyli z systemem komunistycznym o wolność, godność i solidarność – mówił bratanek prześladowanego przez komunistyczny reżim ks. Romana Kotlarza.

Wspólne zdjęcie odznaczonych Krzyżem Wolności i Solidarności działaczom opozycji demokratycznej i honorowych gości. Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Lista osób odznaczonych KWiS:

Odznaczeni Krzyżem Wolności i Solidarności:

1. Teodora Gaca.
2. Krystyna Gielniowska.
3. Bolesław Stanisław Góraj.
4. Andrzej Kacprzak.
5. Ryszard Adam Kida.
6. Ryszard Kurasiewicz.
7. Bronisław Łojek.
8. Andrzej Ryszard Matysiak.
9. Zdzisław Artur Podkowiński.
10. Zbigniew Włodzimierz Sinior.
11. Andrzej Wosztyl.
12. Janina Zabrowska.
13. Stefan Alojzy Ukleja.

Pośmiertnie odznaczeni zostali:

1. Dariusz Tomasz Kaczmarczyk.
2. ks. Roman Kotlarz.
3. Adam Różalski.

Krzyż Wolności i Solidarności został ustanowiony przez Sejm 5 sierpnia 2010 roku. Po raz pierwszy przyznano go w czerwcu 2011 roku przy okazji obchodów 35. rocznicy protestów społecznych w Radomiu. Krzyż nadawany jest przez Prezydenta RP, na wniosek Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, działaczom opozycji wobec dyktatury komunistycznej, za działalność na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości i suwerenności lub respektowanie praw człowieka w PRL. Źródłem uchwalenia Krzyża Wolności i Solidarności jest Krzyż Niepodległości z II RP.